

PRZEGLĄD

ROLNICZY, HANDLOWY I PRZEMYSŁOWY.

Pismo bezpłatne, wychodzące dwa razy na tydzień
przy
DZIENNIKU WARSZAWSKIM.

N^{ER} 53.

WARSZAWA.
ŚRODA.— d. 24 Czerwca
6 Lipca 1853 roku.

Łatwe i tanie sposoby wyżywienia się, wrazie wysokich cen pokarmów.

Zebrał i spisał J. N. Kurowski.

4. O używaniu mięsa końskiego które lubo w wielu krajach stano- wi obecnie pokarm zdrowy, smaczny, posilny, u nas bądź to z przesądu lub niewiadomości, daremnie jest marnowane.

(Dalszy ciąg).

Podczas zaś zaburzeń nieszczęsnej naszej rewolucji (od r. 1790 do 1800) kiedy wszelkie dawniejsze zwyczaje, prawa i stosunki zupełnie rozprzężone zostały, spożywanie mięsa końskiego weszło w zwyczaj, nie już tylko u biedaków, lecz i zamożniejsze rodziny używały go, a przecież nigdzie niepostrzeżono szkodliwych tego skutków.

„W roku 1802 pociągano wprawdzie sądownie do odpowiedzialności sprzedających koninę, lecz jakoś więcej dla przywrócenia powagi dawnym policyjnym przepisom, a niżeli w przekonaniu o szkodliwości tego pokarmu i dla tego indagacje poszły w zapomnienie, a sprzedaż koniny bardziej się upowszechniła.

W roku 1811 gdy wysoka cena żywności, obok braku zarobku, bardziej jeszcze uogólniły używanie mięsa końskiego, były wówczas prefekt policji zapytał komitetu zdrowia: *czy używanie mięsa końskiego jest szkodliwe, lub nie? czy sprzedawanie go publiczne może być dozwolone lub zakazane?*

Komitet odpowiedział: „że spożywanie mięsa konia ze starości padłego lub wstanie zdrowia przypadkowo zabitego, bez żadnej wątpliwości *nie jest szkodliwym*, co zaś do spożywania mięsa konia z niewiadomych przyczyn padłego, komitet niemoże dać stanowczej odpowiedzi, gdyż zdania członków jego, mocno się w tej mierze różnią.“

Innymi słowy, odpowiedź komitetu była taka: *konia zdrowego można zabić i bez obawy zjeść, czyli zaś mięso z konia na chorobę zdechłego jest zdrowe lub nie, tego nie wiemy.* Czyż odpowiedź ostatnia nie stosuje się do wszystkich zwierząt jakie spożywamy?

Po otrzymaniu takiej opinii komitetu zdrowia, cóż robi policja nasza (francuzka)? A o to z wielkim ogółu podziwieniem, jeszcze surowiej zakazuje używanie mięsa końskiego. Tymczasem opinia komitetu doszła do wiadomości publicznej i konina smaczniej i większym zaufaniem była spożywana, lecz *niby potajemnie*, mówimy *niby* bo i policja i rząd, dobrze wiedziały o tem.

„W kilkanaście lat później, gdy używanie koniny, coraz bardziej się szerzyło, a szkodliwych tego niepostrzegano skutków, rząd francuzki powtórnie zażądał opinii w tej mierze rady zdrowia. Tą razą gruntowniej rzecz wzięto. Po zasięgnięciu zdania komisji z swych członków złożonej, wyznaczonej do zbadania skutków tego pokarmu, od osób najwięcej koniną się utrzymujących, rzeczona rada lekarska odpowiedziała:

„Że mięso z koni zdrowych jest smaczne, mało różniące się od wołowego (co z własnego doświadczenia twierdzi, ponieważ wielu jęj członków dla osobistego przekonania się, długi czas je spożywało) przytęm bardzo posilne, że zaś musi być zdrowe, dowodzi najwięcej ta okoliczność, iż rodziny oprawców, które z dziadów i pradziadów najwięcej tym mięsem się żywią, są czerstwe i zwykle nie ulegają jakimkolwiek szczególnym chorobom; toż samo i wyrobownicy, którzy lubo od wielu lat tym pokarmem niemal wyłącznie się utrzymują, najzupełniej cieszą się zdrowiem. Wszakże popiera to i ta okoliczność, iż w Danji, od bardzo dawnego już czasu konina jest sprzedawana w publicznych jatkach, podobnie jak inne gatunki mięsa (a), a przecież wcale tam niepostrzegają aby była szkodliwa.

„Dla tego rada lekarska, powołując się na zdanie p. *Kejstera*, który dowodzi, że nieużywanie koniny, którą dawniej za pokarm najzdrowszy i najsmaczniejszy, ogólnie uważano, opiera się na przesądzie, którego niezem nsprawiedliwić niemożna, że przesąd ten, powstał dopiero w początkach rozszerzania się chrystjanizmu w Europie, polegając dalej na zdaniu pp. *Larrej*, *Husard*, którzy w czasie wojen rewolucyjnych i sami wiele tego mięsa używali z najlepszym skutkiem i w dozorowanych przez nich lazaretach wiele go konsumowano, nakoniec powołując się do opinii p. *Bertholet* (siostrzana sławnego chemika tego nazwiska) który mieszkając długi czas w *Jaremcie*, jako lekarz praktyczny, gdzie konina w jatkach publicznych ciągle była i jest dotąd sprzedawana, nie zna ani jednego przypadku, dobroć mięsa końskiego w wątpliwość podającego, powołując się na wymienione fakta i świadectwa, radzi zaprowadzić publiczne jatki koniny i sprzedawać w nich mięso z koni zdrowych w szlachtuzie na ten cel zaprowadzonym zabijanych.

Nadto wszystkie przez rzeczoną komisję [zabrane fakta] przekonują, że konina nie tylko służy osobom zupełnie zdrowym, ale nawet prędzej niż inne mięsa przywraca siły rekonwalescentom, że nietylko nie rodzi żadnych chorób, ale owszem są przykłady, iż przytłumiała epide-

(a) Obecnie ma to także miejsce w wielu innych krajach.

mje skorbutowe; nakoniec jest przekonanie, iż skutki te sprawia nietylko mięso z koni w dobrej będących tuszy, lecz i z koni chudych pracą wycieńczonych.

Pomimo takiej opinii rady lekarskiej, zaprowadzenie jatek koniny nie przyszło jeszcze wtedy do skutku. Czytamy bowiem w późniejszym dziele lekarza Duchatel: *O policii zdrowia* co następuje:

„Do roku 1825 sprzedawano potajemnie mięso końskie w mieszkaniach óprawców na pokarm dla ludzi. Wówczas przekonawszy się komitet zdrowia, że robotnicy w *Monfaucon*, którzy go najwięcej używali w najczterstwiejszem przeciez byli zdrowi, zaproponował utworzenie jatek mięsa końskiego, z tym warunkiem, aby tylko konie zdrowe na rzeź były przeznaczone. Propozycja ta została odrzuconą i mięso jak dawniej potajemnie sprzedawano.“

„Od roku 1825 do 1830 liwerant mięsa końskiego do menażerii w ogrodzie botanicznym w Paryżu, sprzedawał go więcej może jeszcze ubogim na przedmieściu św. Marceła, aniżeli dla zwierząt. Rzecz ta nie była tajną, mieszkańcy tegoż przedmieścia równie byli zdrowi i silni jak w innych, a przeciez podczas drożyzny, po rewolucji w 1830 r. ponowiona propozycja ustanowienia jatek mięsa końskiego, powtórnie odrzuconą została (a); ale mimo to, używanie go pomiędzy klasą ubogą, coraz bardziej się upowszechniało; tak dalece że u restauratora na przedmieściu św. Marcina, sprzedawano funt mięsa końskiego po 4 sous (8 gr. pcls.).

„Ile tylko razy, mówi dalej dr. Duchatel, znajdowałem się w miejscu oprawiania psów i kotów, zawsze widziałem kilka trupów tych zwierząt, bardzo porządnie oprawianych, młodą słoniną naszpikowanych, do pieczenia na rożnie przyrządzonych. Dla tego podług mego zdania, lepiej jest zezwolić na publiczne używanie tych zwierząt, a szczególniej mięsa końskiego, aniżeli cierpieć potajemne ich sprzedawanie, a to z tego ważnego względu, że w pierwszym razie łatwoby się można przekonywać o zdrowiu zwierząt na rzeź oddanych, co w ostatnim przypadku miejsca mieć nie może.“

W Niemczech coraz bardziej poczyna się upowszechniać publiczne używanie koniny. I tak, w roku upłynionym, prezidium Berlińskiego towarzystwa, ku zapobieganiu złemu obchodzeniu się ze zwierzętami domowemi od lat kilku zawiązanego, zarządziło przed niedawnym czasem wielki obiad, po największej części z koniny złożony i z tego powodu następującą odezwę do pism publicznych podało.

W czasie tak wielkiej drożyzny, a nzwet tak wielkiego niedostatku pożywienia, obowiązkiem jest każdego wyszukiwanie środków zmniejszenia lub usunięcia nędzy. Wychodząc z tej zasady po licznych doświadczeniach, osiągnęliśmy to przekonanie, że obecnie obowiązkiem nawet jest upowszechnienie używania mięsa końskiego, tego równie zdrowego jak posilnego pokarmu i zapewne ze wszystkich ujaśnieńszego, albowiem

(a) Zdaje się, że inna przyczyna nie zaś obawa o zdrowie ludzi, wstrzymuje rząd francuzki od zezwolenia na publiczne sprzedawanie mięsa końskiego. Być może, iż powodem tego jest obawa, aby przez to bardziej się jeszcze nie umniejszyła liczba koni we Francji wychowanych, która jest tak mała, iż corocznie wychodzą z Francji ogromne sumy na zakupywanie zagranicą tych zwierząt. Lecz obawa ta byłaby płonna; bo zapewne nikt niesprzedawałby na rzeź konia, do pracy zdatnego; gdyż do tego celu mógłby on być drożej sprzedany, aniżeli na zabicie.

corocznie wielka liczba koni z powodu znacznych zewnętrznych uszkodzeń, jako złamania nóg, nadwężenia lub pęknięcia krzyża i t. p., stając się niezdolną do pracy, może służyć za pokarm, a następnie za niską cenę do jatek być sprzedawaną.

Wszakże najpewniejsze mamy widoki, że rzecz ta wkrótce w użycie wprowadzoną zostanie, i że niezadługo mieć będziemy publiczne jateki mięsa końskiego.

Że zaś obecnie dość wielki panuje w tej mierze przesąd i niestuzna do tego pokarmu odraza, przeto zarządaliśmy dla członków towarzystwa naszego wielki obiad, który po największej części z koniny będzie złożony.

Wszakże tylko największy przesąd wzbudza odrazę od używania mięsa końskiego. Nie jestże to jedno z najczystszych zwierząt trawożernych. Jemy chętnie wieprzowinę, a na samo wspomnienie koniny, ekliwosć nie jednego przejmuję. Nie jestże to powtarzamy przesąd i uprzedzenie?

Żresztą tylko jeszcze w niektórych krajach Europy, panuje odraza do mięsa końskiego, w innych zaś częściach świata i krajach, stanowi ono najlubiejszy pokarm. Tak np. w Afryce nad wszystkie mięsa przekładają koninę, tak samo Tatarzy, Chińczycy, Arabi i t. d. W Danji w Wirtembergu i w Bawarji, zniknęła już odraza do mięsa końskiego, owszem nawet średnie i wyższe klasy mieszkańców, chętnie je spożywają, w Saksonji mocno poczyna się także upowszechniać, a nawet w naszym Królewcu chętnie się biorą do niego.

„Przykłady te są dostateczne do usunięcia wyraźnego tylko uprzedzenia przeciw używaniu mięsa końskiego, mianowicie powtarzamy w obecnej chwili tak wysokich cen innego rodzaju mięsiwa.“

Według ostatniego sprawozdania towarzystwa, o którym poprzednio była mowa, od 13 czerwca r. b. do 13 września, zaslachtowano w Berlinie 133 koni i skonsurowano 66,926 funt. mięsa końskiego. Jedzenie mięsa tego od niejakiego czasu coraz bardziej się tu upowszechnia, jest ono bardzo smaczne i zdrowe. I zaiste! konie do pracy niezdatne lub kalectwu podpadłe, lepiej jest zwłaszcza teraz przy nadzwyczajnej drożyznie, na żywnosć dla ludzi obracać, niżeli je oddawać w ręce nielitosciwych furmanów, woziwodów i t. d.

Najświezsza w tej mierze wiadomosć z Berlina z r. b. jest następująca:

W Berlinie już przeszło 100 familji z wyższych stanów używa wyłącznie mięsa końskiego, zamiast wołowego. Towarzystwo przeciw dręczeniu zwierząt, które tę nową rzeź wywołało, otrzymuje konie do służby niezdatne od komend wojskowych i sprzedaje funt zwyczajnego mięsa po 1 sr. gr., z cwiartki po 2 sr. gr., a połędwicy po 5 sr. gr. (złp. 1).

W Münster zaczęto już także używać na pokarm mięsa końskiego. Generałowie i wyżsi urzędnicy cywilni mieli pewnego dnia udział w tém jadle i uznali mięso końskie tak smaczne, że go nawet zabrakło.

Przed kilku laty zebrało się w Królewcu u restauratora, 10 osób na obiad złożony z mięsa końskiego. Przydujący na tym obiedzie mia

nową, w której wymienił liczne korzyści, jakieby na rolnictwo spływały z używania mięsakońskiego na pokarm dla ludzi; wzywając obecnych do dania dobrego w tej mierze wyższym klasom przykładu, gdyż tylko tym sposobem da się przełamać uprzedzenie przeciw temu pokarmowi. Wszyscy obecni na tym obiedzie z prawdziwym apetytem zjadali koninę i nie tylko spożyli mięso z różnych części ciała, ale nadto język, serce i wątrobę, owszem ostatnie znaleźli smaczniejszymi od wołowych.

(Dokończenie nastąpi).

O uprawie buraków i cukrowarstwie.

(Dalszy ciąg).

Jedyną i prawdziwą wygodę jaką uprawa buraków mnie dała, była pasza bydła, od pół lipca do pół sierpnia było się bardzo skarmiało nacią grubą, soczystą a słodką, obłamywaną codziennie od buraków w dosyć dużej obfitości. Potem miarza od buraków przy przerabianiu ich na cukier przez tarkę dobytą, również mi wygadzała, tą rozproszoną do rzadka wodą i mąką owsianą osypaną, widzialnie rzecz można spasały się sztuki do rzezi przeznaczone. Lecz operacja ta ostatnia szybko i gwałtownie w fabryce postępująca, zbyt krótko moje gospodarstwo podobnym darząc zasiłkiem, niedokonywała rozpoczętego dzieła w karmi bydła.

Dla dotykalszego porównania różnicy w korzyściach, jakie nam przynieść powinien morg podobnie uprawny obsiany ziarnem stosownem, przeprowadzimy kolejno rachunek szczegółowy nakładu w robociznie i korzyści pieniężnych otrzymanych z plonu.

Żyto.

	Dni męskie	Dni
	uprężne	żeńskie
Na wywóz nawozu po 100 fur na morg	8	—
— rozstrząsanie tego nawozu	—	2
— zaoranie nawozu	2	—
— wgrabywanie nawozu	—	2
— bronowanie	1	—
— drugą orkę	2	—
— rozsianie ziarna	1/4	—
— zabronowanie	1	—
— przepędzenie zagonów	1/8	—
— koszenie i wiązanie żyta	2	3
— zwiezenie z pola	2	—
— omłócenie w młócznie	—	5
	Razem 18²/₈	12

Co zredukowawszy na pieniądze po taksie wyżej założonej, uczyni za dni męskie . . . . . złp. 36 gr. 22¹/₂
za dni żeńskie . . . . . „ 12 „ —

Razem złp. 48 gr. 22¹/₂

Ze zaś morg podobny daje w przecięciu żyta kóp 20, a kopa tu-tejszej więzi z wymłotu daje zwykle po 27 garncy, zatem kóp 20 wyda

żyta beczek 3, ośmin 6, kładąc cenę zwykle praktykującą się po rs. 8 za beczkę morg, uczyni rs. 30 czyli . . . . . złp. 200

Potrącając nakład robocizny . . . . . „ 48 gr. 22¹/₂
Pozostaje rolnikowi za ziemię i za pracę jego czystej
korzyści . . . . . złp. 151 gr. 7¹/₂.

Kartofle.

	Dni męskie	Dni
	uprężne	żeńskie
Na orkę jesienną	2	—
— zabronowanie morga	1	—
— orkę wiosenną	2	—
— zabronowanie	1	—
— orkę ostatnią przed sadzeniem kartofli	2	—
— zabronowanie	1	—
— przepędzenie grządek	1	—
— znaczenie pola	1/8	—
— wywiezienie nasienia	1/2	—
— sadzenie kartofli	—	4
— zakrycie posadzonych kartofli	1	—
— zabronowanie morga po obejściu kartofli	1/4	—
— oborywanie morga po razy 8 do lata	4	4
— wybór pierwszych kartofli z pola	2	20
— zabronowanie	1	5
— wybór powtórny kartofli	2	6
— zwiezenie z pola kartofli	3	—
	Razem 23⁷/₈	39

Redukując na pieniądze, uczyni za dni męskie uprężne złp. 47 gr. 22¹/₂
za dni żeńskie . . . . . „ 39 „ —

Razem złp. 86 gr. 22¹/₂.

Z morga tak uprawnego w czasach, kiedy kartofle nie podpadały jeszcze chorobie, w przecięciu nabierałem po beczek 30, beczkę po rs. 2, kaźden chętnie płacił na gorzelnię, morg zatem przynosi rs. 60 czyli . . . . . złp. 400

Potrąciwszy nakładu . . . . . „ 86 gr. 22¹/₂
Pozostaje czystej korzyści . . . . . złp. 313 gr. 7¹/₂.

Jęczmień.

	Dni uprężne	Dni
	męskie	żeńskie
Na pierwszą orkę	2	—
— pobronowanie	1	—
— powtórna orkę	2	—
— zabronowanie	1	—
— trzecią orkę	2	—
— zasianie	1/4	—
— pobronowanie	1	—
— powalcowanie	1/6	1/6
— zżęcie	—	6
— zwiezenie	3	—
— omłócenie	—	5
	Razem 12⁵/₁₂	11¹/₆

Redukując na pieniądze za dni męskie uprężne uczyni złp. 24 gr. 15
dni żeńskie . . . . . „ 11 „ 5

Razem złp. 36

Z morga tak uprawnego otrzymuję zwykle kóp 30, kopa wymłócona daje półtory ośminy, zatem z kóp 30, otrzymuje beczek 5, ośmin 5, sprzedając ceną średnią po rs. 6 za beczkę, uczyni rs. 33 kop. 75 czyli . . . . . złp. 225
 Potrąciwszy nakład . . . . . „ 36
 Pozostaje czystej korzyści . . . . . złp. 189
 (Dalszy ciąg nastąpi).

H A N D E L.

Gdańsk d. 30 czerwca 1853 r. Targi angielskie po naszym ostatniem sprawozdaniu były ożywione, a przy znacznym obrocie interesów ceny pszenicy krajowej o 1 szyling, zagranicznej tudzież pod żaglem płynącej o pełne 2 szylingi podniosły się. Czas po większej części dżdżysty, burzliwy wegetacji niesprzyał. Widziano na targach wielu zagranicznych spekulantów, co jeszcze bardziej umocniło dobrą o widokach handlu zbożowego opinią.

W ciągu tygodnia przybyło do Londynu:

	Pszenicy,	Jęczm.	Owsa,	Bobu Grochu	Siem. Inian. Rzep.	Mąki centn.
z kraju . .	5,109	112	7,575	907	„	24,318.
z zagranicy	9,574	780	9,115	3,104	8,537	12,250.

Na Szkockich, Irlandzkich i prowincjonalnych targach, równe ożywienie i z bardzo małemi wyjątkami, równa ku podwyższeniu objawiała się dążność.

Najważniejszym jednak w handlu zbożowym wypadkiem było gwałtowne, gorączkowe podnoszenie się francuzkich targów, skutkiem niepamiętnej nad całą Francją rozciągającej się, o dni kilka z małemi przerwami trwającej ulewy. Na targu 25 b. m. worek mąki w Paryżu do 7 franków wyżej podskoczył, a nie było najmniejszego po departamentach targu, gdzieby jeśli nie tak wielką, to przynajmniej znaczną nie notowano podwyżkę. Wszystkie prawie rzeki wezbrały, zboże po większej części wyłożone, a łąki i niskie pola pod wodą. O les całego zbioru wielka tam zachodzi obawa, a że zasoby są bliskie wyczerpania, więc i targi noszą gorączkowy charakter. Rezerwa mąki w Paryżu ze 170,000 centnarów zeszła na 50,000.

Targ Gdański nadzwyczajne, a w tym roku nieznanę przedstawiał ożywienie. Sprzedano w ciągu tygodnia z wody pszenicy łasztów 1,322, ze śpichrza 468. Mała partja pszenicy Gostyńskiej przyniosła najwyższą cenę 555 guld. dla rzadkiej piękności ziarna.

	Guld. Prus.		Rsr. kop.		Rsr. kop.	
Pszen. z wody	125	—129	455	—475	5 13	— 5 35
„	129	—132	490	—530	5 52 1/2	— 5 97 1/2
„	132/3	—133	505	—555	5 70	— 6 26 1/2
„	134	—135	537 1/2	—540	6 3	— 6 9
ze śpichrza	128	—132	477 1/2	—535	5 38	— 6 3
„	133	—134	490	—515	5 52 1/2	— 5 80
Żyta	„	—123	„	—360	„	— 4 6

Czas mamy dżdżysty i nader zmienny.

Na 385 berlinkach, 6 galarach, 117 tratwach przebyło Toruń 1,620 łaszt. pszenicy, 56 łaszt. żyta, 357 beczek smoły, 42 łaszt. klepki, 4 kopy desek, 130 beczek potażu, 34,852 belek sosnowych, 2,941 dębowych.

Wysokość wody w Toruniu stóp 5 cali 5.

Kursa Zamian: Londyn 200 do 200 1/4, Hamburg 45 1/4, Amsterdam 101 1/2, Paryż 80 1/2.
 Makowski Kendzior i comp.

W upłynionym tygodniu sprowadzono do Warszawy: (prócz tego co w śpichrzach znajduje się) żyta czetw. 573, pszenicy czetwe. 1,526, jęczmienia czetwertni 365, owsa czetw. 965, grochu polnego czetwet. 125, kaszy jęczmiennój czetw. 147, kartofli czetw. 181, siana pudów 9,750, słomy pudów 4,860.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

	Dnia 23 Czerwca (5 Lipca) 1853 roku.		ŻĄDAJA		DAJA	
	Rs.	kop.	Rs.	kop.	Rs.	kop.
1. W E X L E.						
Amsterdam 250 zł. H.	2 M.	—	—	—	—	—
Berlin 100 talarów	2 M.	91	80	—	—	—
Gdańsk 100 talarów	2 M.	91	—	—	—	—
Hamburg 300 b. m. k.	2 M.	139	50	—	—	—
Londyn 1 funt sterl.	3 M.	6	17	—	—	—
Moskwa 100 rub. sr.	1 M.	—	—	—	—	—
Petersburg 100 rub. sr.	1 M.	—	—	—	—	—
Paryż 300 franków	2 M.	74	40	—	—	—
Wiedeń 150 złr.	2 M.	85	5	—	—	—
Wrocław 100 talarów	2 M.	—	—	—	—	—
2. M O N E T Y.						
Pół-Imperjały		5	16	—	—	—
Holenderskie dukaty nowe		—	—	2	97 1/2	—
3. P A P I E R Y.						
Oblig. Skarbowe 4-proc. za 100 rs. oprócz kuponu		89	—	—	—	—
Listy zastawne białe, daw. opr. kup. (*) za 100 zł.		14	65	—	—	—
„ nowe		—	—	—	—	—
Obligacje Udziałowe na 300 zł.		—	—	—	—	—
„ Serje wylosowane		—	—	—	—	—
Obligacje czastkowe na 500 zł. oprócz kuponu		—	—	—	—	—
Certyfikaty Banku lit. A na 300 zł.		—	—	—	—	—
Dowody Kom. Centr. Likwid. za 100 zł.		5	85	—	—	—

Wartość Kuponu od Listów zastawnych kop. 2 1/2.

KURS GIEŁDY BERLINSKIEJ.

	Dnia 1 Lipca 1853 r.		żądają		płacą	
	Rs.	kop.	Rs.	kop.	Rs.	kop.
P A P I E R Y.						
Rosyjsko-A. giełska Pożyczka 4 1/2-proc.		102%	—	—	—	—
Polskie Obligacje Skarbu 4-proc.		91 1/2	90 1/4	—	—	—
Certyfikaty B. P. na Oblig. czast. lit. A. 300 zł. 5-proc.		99	98	—	—	—
„ lit. B. 200		—	22 1/2	—	—	—
Polskie Listy Zastawne		96	—	—	—	—
„ nowe		96	—	—	—	—
„ Obligacje Udziałowe 500 złotych		92 1/4	—	—	—	—
„ „ 300-złotowe		—	—	—	—	—